joogikohtade maksustamisse, siis määras linnavolikogu ära vaid trahterimaksu üldsumma, mille siis joogikohtade pidajad ise ära jaotasid endi päralt olevate ettevõtete vahel. Sel otstarbel jagunevad joogikohad kahte liiki: joovastavate jookidega ja ilma nendeta; peale selle olid veel teised gruppidesse jagunemised.

Nende kõrval olid linnadel veel mõned väiksemad panislikud tulud, nagu näit. kaalude ja mõõtude tembeldamise, oksjoni- j. m. teissugused maksud. Need on pealused tolles rahandussüsteemis, mis väheste muudatuste ja parandustega maksev oli linnades pikal ajajärgul, arvates uue linnaseaduse maksmahakkamisest 1870. a. kuni Vene riigikorra muutmiseni peale 1917. a. revolutsiooni. — Linnade rahanduslik seisukord kutsus esile palju põhjendatud etteheiteid ja kaebusi, põhjustas põhjalikkude reformide eelnõude tekkimist, kuid püsis siiski peajoontes muutumatuna kuni 1917. a. lõpuni.

Ühenduses ülalväljendatuga algame eelarvete üldsummade vaatlemist 70-date aastate lõpust, s. o. uue, 1870. a. linnaseaduse maksmahakkamisest.

1879. a. ja 1880. a. eelarved olid koostatud veel vanade eelarve-määruste järele, jagunedes kolme peaossa: linna-, politsei- ja korterikassa eelarved. 1879. a. kulude- ja tulude-eelarve eelnõus jagunevad need summad järgmiselt:

Linnakassa eelarve	55 714	rbl.	04½ kop.
Politseikassa „	32 610	„	55 „
Korterikassa „	6 869	„	49 „
Kokku	95 194	rbl.	08½ kop.

Sedasama näeme ka 1880. a., mil maksude alal küll tunduma hakkas uue maksmapandud linnaseaduse mõju. Ka sel aastal esineb veel samasugune jagunemine:

Linnakassa tulu-eelarve	67 717	rbl.	36 kop.
Politseikassa „ „	35 620	„	91 „
Korterikassa „ „	7 859	„	39 „
Kokku	111 197	rbl.	66 kop.

Peale selle aasta kaob säärane jaotus ja me näeme üksnes linna üld-eelarveid, milledest saame järgmise järkjärgulise kasvamise pildi: [1])

1880. a.	111 197	rbl.	66 kop.	1891. a.	142 823	rbl.	12 kop.
1881. a.	115 663	„	03 „	1892. a.	156 408	„	21 „
1882. a.	126 443	„	20 „	1893. a.	166 422	„	86 „
1883. a.	125 759	„	85 „	1894. a.	184 972	„	59 „
1884. a.	135 196	„	02 „	1895. a.	175 999	„	26 „
1885. a.	142 435	„	79 „	1896. a.	177 080	„	76 „
1886. a.	139 809	„	94 „	1897. a.	171 178	„	96 „
1887. a.	143 107	„	59 „	1898. a.	190 038	„	32 „
1888. a.	139 285	„	27 „	1899. a.	196 484	„	55 „
1889. a.	136 875	„	26 „	1900. a.	219 308	„	25 „
1890. a.	136 107	„	76 „				

Me näeme, et arvestatud 20 aasta jooksul on eelarve kogusumma kasvanud peaaegu kahekordseks, ulatudes üle 200 000 rbl., avaldades üksikuil aastail oma suurenemises mõnesuguseid kõikumisi. Ometi ei vastanud see kasvamine linnategelaste arvates kaugeltki linna tarviduste kasvule. Nii näiteks tähendatakse 1898. a. eelarve seletuskirjas, et linnaelanikkude tulunduslik jõukus on 10 viimase aasta jooksul märksa langenud, mis tunduvalt on mõjunud linna rahanduslikku seisukorda. Eraisikuile kuuluvate kinnisvarade ümberhindamisel 1897. a. selgus, et nende

1) Koostatud vastavate aastate kulude- ja tulude-eelarvete põhjal.

Tartu, lk. 496